

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19.12.2013, sp. zn. 29 Cdo 4267/2011, ECLI:CZ:NS:2013:29.CDO.4267.2011.1

Číslo: 30/2014

Právní věta: Správce konkursní podstaty není aktivně věcně legitimován k uplatnění práva na přiměřené zadostiučinění podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) za nemajetkovou újmu vzniklou nepřiměřenou délkou konkursního řízení, v němž působí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.12.2013

Spisová značka: 29 Cdo 4267/2011

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Konkurs, Náhrada škody, Správce konkursní podstaty

Předpisy: § 13 předpisu č. 82/1998Sb.

§ 31a předpisu č. 82/1998Sb.

§ 6 ZKV ve znění do 31.12.2007

§ 7 ZKV ve znění do 31.12.2007

§ 8 odst. 3 ZKV ve znění do 31.12.2007

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 30. 11. 2010 O b v o d n í s o u d pro Prahu 2 uložil žalované (České republice – Ministerstvu spravedlnosti) zaplatit žalobkyni (správkyni konkursní podstaty úpadce FC B, a. s.) do patnácti dnů od právní moci rozsudku částku 578 790 Kč (bod I. výroku), zamítl žalobu v rozsahu, ve kterém žalobkyně požadovala po žalované dalších 946 000 Kč (bod II. výroku), a rozhodl o nákladech řízení (bod III. výroku).

Soud při posuzování důvodnosti žalobou uplatněného nároku vyšel zejména z toho, že:

1) Ve věci vedené u Krajského obchodního soudu v Brně bylo dne 7. 12. 1998 zahájeno řízení, v němž se V. banka, a. s., domáhala proti pozdějšímu úpadci zaplacení částky 106 324 118,30 Kč s příslušenstvím.

2) Dne 29. 12. 1999 byl prohlášen konkurs na majetek úpadce.

3) Pohledávku, která byla předmětem sporu dle bodu 1) a kterou věřitel přihlásil do konkursu vedeného na majetek úpadce, popřela správkyně konkursní podstaty jako promlčenou.

4) Dne 14. 2. 2001 došel Krajskému soudu v Brně návrh na určení pravosti popřené pohledávky v rámci pokračování řízení dle bodu 1) a dne 12. 12. 2003 došlo tomuto soudu doplnění žaloby.

5) V reakci na výzvu Krajského soudu v Brně ze dne 16. 9. 2004 pak věřitel doplnil skutková tvrzení žaloby podáním došlým soudu 7. 10. 2004.

6) Usnesením ze dne 5. 1. 2005 zastavil Krajský soud v Brně předmětné řízení (pro překážku věci zahájené).

7) K odvolání věřitele, jež došlo soudu 18. 1. 2005, ve znění doplnění, které soudu došlo 3. 2. 2005, byl spis předložen 23. 3. 2005 Vrchnímu soudu v Olomouci, jež jej dne 24. 6. 2005 vrátil zpět bez rozhodnutí o odvolání s pokynem, aby soud postupem podle ustanovení § 104 odst. 2 o. s. ř. přijal opatření k odstranění nedostatku podmínek řízení,

8) Dne 22. 7. 2005 byl u soudu podán návrh na „záměnu“ účastníka (věřitele), a poté, co dne 5. 11. 2005 byl doložen souhlas s touto záměnou, o ní rozhodl soud dne 13. 7. 2005.

9) Poté, co přípisem ze dne 1. 2. 2006 vyzval Krajský soud v Brně věřitele k předložení plné moci, mu bylo dne 16. 3. 2006 doručeno sdělení o doložení substituční plné moci, dne 4. 4. 2006 byla soudu doložena plná moc právního zástupce věřitele (tamějšího žalobce).

10) Poté, co byl spis dne 26. 4. 2006 opět předložen Vrchnímu soudu v Olomouci, změnil odvolací soud napadené usnesení usnesením ze dne 5. 6. 2006 tak, že se řízení nezastavuje.

11) Usnesením ze dne 25. 10. 2006 byl ve věci ustanoven tlumočnick z jazyka maďarského a usnesením ze dne 9. 11. 2007 vyloučil Krajský soud v Brně návrh na určení pravosti předmětné pohledávky k samostatnému projednání.

12) Dne 5. 11. 2009 se ve věci konalo jednání, které soud odročil za účelem předvolání svědka a provedení listinných důkazů na 24. 11. 2009. Ono druhé jednání pak bylo odročeno na 10. 12. 2009 za účelem přednesu závěrečných návrhů a 10. 12. 2009 vyhlásil soud po jednání rozsudek, jímž žalobě vyhověl.

13) Poté, co byl spis předložen 3. 3. 2010 Vrchnímu soudu v Olomouci k rozhodnutí o odvolání, se dne 22. 4. 2010 konalo odvolací jednání, po kterém odvolací soud rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a řízení pravomocně skončilo 20. 5. 2010.

14) V souvislosti se správou konkursní podstaty úpadce bylo od dubna 2007 do konce roku 2008 uhrazeno celkem 524 790 Kč na nákladech na vedení účetnictví v měsíční výši 24 990 Kč.

15) Žalobkyně podala u žalované žádost o náhradu majetkové i nemajetkové újmy, které žalovaná nevyhověla.

Na tomto základě dospěl soud – vycházející z ustanovení § 1 odst. 1, § 5 písm. b), § 13 odst. 1 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) – k následujícím závěrům.

1) Co do náhrady nemajetkové újmy je žaloba zčásti důvodná, v rozsahu 54 000 Kč, a co do požadavku na náhradu majetkové újmy (524 790 Kč) je žaloba důvodná v plném rozsahu.

2) V řízení, v němž byla projednávána žaloba na určení pravosti popřené pohledávky, došlo k

nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1, věty druhé a třetí, zákona č. 82/1998 Sb. Celková doba řízení není přiměřená zejména s ohledem na období nečinnosti, kdy ve věci nebyly činěny žádné úkony, které by směřovaly k projednání a rozhodnutí dané věci.

3) Soud nesdílí názor žalované, že přes období nečinnosti (zejména v době od února 2001 do prosince 2003, od prosince 2003 do září 2004 a od července 2005 do února 2006), není celková délka řízení nepřiměřená. Naopak míní, že právě vzhledem k době, kdy ve věci nebyly činěny úkony tak, aby věc byla ukončena, je nutno uzavřít, že celková délka řízení byla zcela nepřiměřená.

4) Při hodnocení rozsahu nemajetkové újmy (však) soud přihlédl k tomu, že řízení bylo zejména z procesního hlediska složitější, především s ohledem na mezinárodní prvek a s tím spojenou nutnost zajistit překlad a doručovat do ciziny. Taktéž bylo nutné přihlédnout k tomu, že žalobkyně urgovala postup ve věci až v roce 2008 a teprve v roce 2009 podala stížnost na průtahy v řízení, ačkoli řízení o určení pravosti popřené pohledávky bylo zahájeno v únoru 2001.

5) Řízení bylo pravomocně skončeno v květnu roku 2010, proto by celkové délce řízení v trvání 9 let odpovídala náhrada nemajetkové újmy ve výši 135 000 Kč (tj. 15 000 Kč za každý rok trvání řízení); jde o částku odpovídající současným ekonomickým poměrům v zemi. Jelikož řízení bylo složitější zejména z procesního hlediska a žalobkyně urgovala postup ve věci až po několika letech od zahájení řízení, pak je na místě - vzhledem ke složitosti věci a významu předmětu řízení pro poškozeného - snížit celkovou částku o 60 %. Žalobkyni tak jako správkyni konkursní podstaty úpadce náleží přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 54 000 Kč.

6) Žalovaná nezpochybnila tvrzení žalobkyně, že jedinou překážkou bránící ukončení konkursního řízení bylo řízení o incidenčním sporu, a proto má soud zato, že žalobkyni vznikla majetková újma ve výši 524 790 Kč, když žalobkyně doložila, že v souvislosti se správou konkursní podstaty hradila měsíčně od dubna 2007 do konce roku 2008 částku 24 990 Kč. Kdyby incidenční spor byl skončen v přiměřené lhůtě, pak by v uvedeném období nevznikaly náklady zatěžující konkursní podstatu úpadce.

7) Pro úplnost soud dodává, že žalobkyně jako správkyně konkursní podstaty úpadce je ze zákona oprávněna domáhat se nároků, které souvisí s majetkem náležejícím do konkursní podstaty. Není proto přiléhavá námitka žalované, že konkursní podstata není nositelem právní subjektivity.

K odvolání žalobkyně i žalované M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 27. 7. 2011 potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v bodě II. výroku, v bodě I. výroku jej co do částky 54 000 Kč změnil tak, že žalobu i potud zamítl, a ve zbývajícím rozsahu pak tento rozsudek zrušil a věc potud vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odvolací soud dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícím závěrům.

1) Věcně správným je bod II. výroku zamítající v převážné části žalobu ohledně zadostiučinění za nemajetkovou újmu a nesprávnou je část bodu I. výroku, která co do 54 000 Kč takové zadostiučinění žalobkyni přiznává, to vše s ohledem na posouzení aktivní věcné legitimace žalobkyně.

2) Je zřejmé, že sama žalobkyně měla jisté pochybnosti o tom, komu by mohl nárok svědčit,

neboť ačkoliv žalobu podala (i nárok vůči ministerstvu uplatnila) vlastním jménem, požadovala plnění „ve prospěch konkursních věřitelů“, respektive do konkursní podstaty. Formulace byla upravována, odvolací soud je však přesvědčen, že šlo stále o týž nárok, uplatňovaný ve prospěch konkursní podstaty. Z hlediska předběžného uplatnění nároku u ministerstva tedy byly zákonné podmínky splněny.

3) Při posuzování aktivní věcné legitimace žalobkyně je však nutno vyjít z jiných závěrů. Není pochyb o tom, že i účastníku konkursního řízení (ať již půjde o osobu fyzickou nebo právnickou) může vzniknout újma způsobená nepřiměřenou délkou takového řízení. To platí i tam, kde příčinou nepřiměřené délky konkursního řízení je výlučně nutnost vyčkat skončení jiného řízení (např. řízení o incidenční žalobě), jehož přiměřená délka byla překročena. Nárok na odškodnění takové nemajetkové újmy však mají pouze osoby, jimž taková újma vznikla (účastníci řízení, v němž došlo ke vzniku újmy, a za určitých okolností i jejich právní nástupci), nikoliv osoby jiné. To plyne z logiky věci (kdo se řízení neúčastnil, nemůže dost dobře utrpět přímou újmu pro jeho nepřiměřenou délku) i z judikatury (která tento nárok považuje za nárok osobní povahy); srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [30 Cdo 3394/2010](#) (jde o usnesení ze dne 26. 1. 2011, které je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupné na webových stránkách Nejvyššího soudu).

4) Účastníky konkursního řízení jsou dle § 7 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), toliko konkursní věřitelé a úpadce. Správce konkursní podstaty je osobou, která (s výjimkou úkonů příslušejících soudu) vede konkursní řízení. Nejde o účastníka, nýbrž o úřední osobu, odpovědnou za řádný průběh řízení. Jak uvedl Nejvyšší soud v judikátech publikovaných pod R 17 a 52 ročníku 1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 1997, sp. zn. [2 Cdon 1566/96](#), uveřejněné pod číslem 17/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek – dále jen „R 17/1998“ a o stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, [Cpjn 19/98](#), uveřejněném pod číslem 52/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek – dále jen „R 52/1998“), „nejde o účastníka konkursního řízení, nýbrž o zvláštní procesní subjekt – veřejnoprávní orgán, který nese vlastní majetkovou odpovědnost za škodu vzniklou porušením povinností uložených zákonem či soudem“. Není tedy aktivně věcně legitimován k tomu, aby vlastním jménem uplatňoval nárok na přiměřené zadostiučinění za škodu vzniklou právě v řízení, které vedl. Proto také žalobkyně následně upřesňovala, že má jít o škodu způsobenou „konkursní podstatě“, respektive konkursním věřitelům.

5) Konkursní podstatou je ovšem třeba rozumět soubor majetku, včetně závazků úpadce, dle stavu ke dni prohlášení konkursu a nabytý za konkursu (§ 6 ZKV). Je zřejmé, že ke dni prohlášení konkursu na majetek úpadce nemohl mít úpadce pohledávku z titulu nároku na odškodnění újmy z nesprávného úředního postupu, neboť v tu dobu k němu ještě nedošlo. Nejde však ani o „pohledávku podstaty“ vzniklou v průběhu konkursního řízení, protože jde o nárok osobní povahy, který do podstaty nespadá (srov. např. Steiner, V.: Zákon o konkursu a vyrovnání. Komentář. 2. vydání. Linde Praha, a. s., Praha 1996). Nemůže tedy jít ani o (možnou) pohledávku patřící do konkursní podstaty, k jejímuž vymáhání by žalobkyně byla oprávněna z titulu své funkce.

6) Konkursní věřitelé pak mohou (svou) možnou újmu uplatňovat vlastním jménem. Žalobkyně k tomu není legitimována.

7) Výrok o náhradě skutečné škody má odvolací soud zatím za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

Proti rozsudku odvolacího soudu (a to proti potvrzujícímu výroku o věci samé i proti měnícímu

výroku o věci samé) podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, namítajíc, že jsou dány dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 o. s. ř., tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (odstavec 2 písm. a/) a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (odstavec 2 písm. b/), a požadujíc, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

V mezích uplatněných dovolacích důvodů dovolatelka především nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že jako osoba, která vede konkursní řízení (a není tudíž jeho účastníkem), není aktivně věcně legitimována k uplatnění nároku na odškodnění nemajetkové újmy v důsledku nesprávného úředního postupu. K tomu uvádí, že sice není účastníkem konkursního řízení, z titulu své funkce však je oprávněna domáhat se nároků souvisejících s majetkem náležejícím do konkursní podstaty. Mezi takové nároky lze (podle dovolatelky) mimo jiné zařadit i předmětný nárok na „nemajetkovou újmu věřitelů, jejichž zájem na řádném a včasném uspokojení z konkursní podstaty správce konkursní podstaty v konkursním řízení zastupuje“. Tento zájem byl nepřiměřenou délkou incidenčního sporu vedeného u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 55 Cm 365/2003 a později pod sp. zn. 55 Cm 52/2008 nesprávným úředním postupem příslušného soudu narušen.

Správkyně konkursní podstaty je tedy v důsledku výše uvedeného nesprávného úředního postupu soudu oprávněna domáhat se náhrady nemajetkové újmy, která byla „co do konkursní podstaty“ způsobena konkursním věřitelům, neboť nebyť nepřiměřené délky výše uvedeného incidenčního sporu, došlo by k řádnému a včasnému ukončení konkursu. Tím, že vzhledem k nesprávnému úřednímu postupu v předmětném incidenčním řízení nebylo řádně ukončeno konkursní řízení, vzniká pohledávka vůči státu, kterou správčynie konkursní podstaty zahrnula do soupisu majetku tvořícího tuto konkursní podstatu.

Vedle výše uvedeného je třeba uvést, že správčynie konkursní podstaty byla ze své pozice účastníkem incidenčního řízení, v němž došlo k nepřiměřeným průtahům a nesprávnému úřednímu postupu a je tedy oprávněna domáhat se náhrady nemajetkové újmy způsobené tímto nesprávným úředním postupem, jak vyplývá z ustanovení § 31a odst. 1 zákona č. 82/1998. Správkyně konkursní podstaty zastupuje v incidenčním řízení zájmy konkursních věřitelů na jejich řádném a včasném uspokojení z konkursní podstaty, kterou v jejich zájmu spravuje. Dochází-li v tomto řízení vlivem nesprávného úředního postupu k nepřiměřeným průtahům, je správčynie konkursní podstaty oprávněna domáhat se nemajetkové újmy těmito průtahy způsobené. Zastupuje tak zájem všech konkursních věřitelů na dobré správě konkursní podstaty a tím pádem i na včasném a řádném ukončení incidenčního sporu.

Správkyně konkursní podstaty je jako účastník incidenčního řízení oprávněna domáhat se náhrady nemajetkové újmy způsobené porušením článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a článku 6 odst. 1 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Nesprávný úřední postup soudů příslušných ve výše uvedeném incidenčním sporu tak způsobuje konkursní podstatě nejen nemalou majetkovou újmu, ale i újmu nemajetkovou, související se zájmem věřitelů na včasném a řádném uspokojení z konkursní podstaty, který je v tomto konkursním řízení správce konkursní podstaty oprávněn hájit v rámci své správy konkursní podstaty.

Dovolatelka dále nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že náhrada nemajetkové újmy za nesprávný úřední postup není pohledávkou patřící do konkursní podstaty, neboť jde o osobní pohledávku. Jak totiž vyplývá z argumentace obsažené v rozhodnutí soudu prvního stupně (s níž se dovolatelka ztotožňuje), dle ustanovení § 31a odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu se poskytuje bez ohledu na to, zda nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem byla způsobena škoda. Přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu lze totiž přiznat i uměle vytvořeným subjektům jak vyplývá z rozhodnutí

Nejvyššího soudu ze dne 29. 12. 2010, sp. zn. [30 Cdo 3908/2009](#) (jde o rozsudek uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 1, ročník 2012, pod číslem 3). Za takový uměle vytvořený subjekt lze podle dovolatelky považovat i konkursní podstatu, jejímuž správci jsou způsobeny problémy v důsledku nesprávného úředního postupu.

Z výše uvedeného rozhodnutí také vyplývá, že nemateriální újma může spočívat i v prodlužované nejistotě či značných nepříjemnostech, i kdyby se měly týkat jen správy každodenních záležitostí společnosti. Právě prodlužovaná nejistota a nepříjemnosti s ní spojené byly v důsledku nepřiměřené délky soudního řízení způsobené nesprávným úředním postupem způsobovány konkursní podstatě, jejímu správci a potažmo i konkursním věřitelům, mezi nimiž existují vzájemné vztahy a vazby. Je tedy nepochybné, že pohledávku nemateriální újmy lze (v rozporu s tvrzením odvolacího soudu) zařadit do konkursní podstaty a správce konkursní podstaty je tedy oprávněn nárokovat její přiměřené zadostiučinění v soudním řízení.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2012) se podává z bodu 7., článku II., zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Nejvyšší soud shledává dovolání přípustným dle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., když zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje řešení otázky dovoláním předestřené, totiž otázky, zda správce konkursní podstaty úpadce je oprávněn (za sebe, respektive ve prospěch věřitelů nebo do konkursní podstaty) požadovat náhradu nemajetkové újmy za průtahy v konkursním řízení vyvolané nepřiměřenou délkou sporu vyvolaného konkursním řízením. Potud jde o otázku dovolacím soudem neřešenou.

Nejvyšší soud se - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval nejprve správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro další úvahy Nejvyššího soudu pro věc rozhodný (není-li dále výslovně zmíněno jinak) výklad zákona o konkursu a vyrovnání ve znění účinném do 31. 12. 2007.

Podle ustanovení § 13 zákona č. 82/1998 Sb., ve znění účinném v době vydání napadeného rozhodnutí, pro věc rozhodném (tj. naposledy ve znění zákona č. 41/2011 Sb.), stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě (odstavec 1). Právo na náhradu škody má ten, jemuž byla nesprávným úředním postupem způsobena škoda (odstavec 2).

Dle ustanovení § 31a zákona č. 82/1998 Sb., bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též

přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (odstavec 1). Zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo (odstavec 2). V případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1, věty druhé a třetí, nebo § 22 odst. 1, věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného (odstavec 3).

Z ustanovení § 6 ZKV se pak podává, že majetek podléhající konkursu tvoří konkursní podstatu (dále jen „podstata“) (odstavec 1). Konkurs se týká majetku, který patřil dlužníkovi v den prohlášení konkursu a kterého nabyl za konkursu; tímto majetkem se rozumí také mzda nebo jiné podobné příjmy. Do podstaty nenáleží majetek, jehož se nemůže týkat výkon rozhodnutí; majetek sloužící podnikatelské činnosti z podstaty vyloučen není (odstavec 2). Za podmínek stanovených tímto zákonem patří do podstaty také majetek jiných osob, zejména těch, které jej nabyly na základě neúčinných právních úkonů dlužníka (odstavec 3).

Podle ustanovení § 7 ZKV účastníky konkursu jsou věřitelé, kteří uplatňují nároky (dále jen „konkursní věřitelé“) a dlužník.

Dle ustanovení § 8 odst. 3 ZKV správce má nárok na odměnu a na náhradu hotových výdajů; tento nárok správce, je-li plátcem daně, se zvyšuje o částku odpovídající této dani, kterou je správce povinen z odměny a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu. Do náhrady hotových výdajů se zahrnují i náklady na péči o spisovnu a archiv úpadce. Dohody správce uzavřené s účastníky řízení o jiné odměně nebo náhradě jsou neplatné. Vyúčtování odměny a nákladů provede správce v konečné zprávě, a není-li jí, při zrušení konkursu; předtím mu soud může povolit zálohy. Soud může podle okolností případu konkursní odměnu stanovenou podle zvláštního předpisu přiměřeně zvýšit nebo snížit. Věřitelé jsou se souhlasem soudu oprávněni na základě rozhodnutí věřitelského výboru poskytnout správci zálohu k úhradě jeho výdajů, a to i opětovně; při poskytnutí zálohy může být určen účel, na nějž má být vynaložena, a podmínky jejího vyúčtování. Činnosti, k nimž je správce povinen, může správce zadat třetím osobám na účet podstaty jen se souhlasem věřitelského výboru.

Nejvyšší soud již ve stanovisku svého občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 13. 4. 2011, [Cpjn 206/2010](#), uveřejněném pod číslem 58/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 58/2011“) uzavřel (odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [30 Cdo 3394/2010](#), citované odvolacím soudem), že právo na náhradu nemateriální újmy za nesprávný úřední postup je právem ryze osobní povahy.

V rozsudku ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. [29 Cdo 2012/2010](#), uveřejněném pod číslem 132/2012 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, se pak Nejvyšší soud zabýval tím, při splnění jakých předpokladů lze přiznat právo na přiměřené zadostiučinění ve smyslu § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. za nepřiměřenou délku konkursního řízení konkursnímu věřiteli (aniž měl pochybnosti o věcné legitimaci takového věřitele k podání žaloby).

V R 17/1998 pak Nejvyšší soud vysvětlil a v R 52/1998 (srov. bod XIX, str. 185-186 /361-362/) zopakoval, že správce konkursní podstaty není účastníkem konkursního řízení. Jako zvláštní procesní subjekt má samostatné postavení jak vůči úpadci, tak vůči konkursním věřitelům a nelze jej považovat za zástupce konkursních věřitelů ani za zástupce úpadce.

V usnesení ze dne 29. 7. 2004, sp. zn. [29 Odo 170/2004](#), uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2004, pod číslem 181, pak Nejvyšší soud ozřejmil (při úvaze o vadě žaloby směřující proti „konkursní podstatě“), že konkursní podstata nemá způsobilost být účastníkem řízení (srov. v literatuře, k výkladu § 19 odst. 2 ZKV ve znění účinném od 1. 5. 2000 do 24. 10. 2000, Krčmář, Z. in: Zákon o konkursu a vyrovnání, Poznámkové vydání s judikaturou k novele č. 105/2000 Sb., účinné k 1. 5. 2000. 1. vydání. Praha, IFEC 2000, bod 2 poznámek k novele). Řečené je dáno i tím, že úpadce prohlášením konkursu neztrácí způsobilost být účastníkem řízení, ani způsobilost procesní srov. shodně R 17/1998 i R 52/1998, bod XXIII, str. 188 (364).

Přitom v důvodech R 17/1998 se v daném ohledu přílehavě odkazuje již na rozhodnutí uveřejněné pod číslem 16106 Sbírký rozhodnutí nejvyšších stolic soudních Čs. republiky, kterou uspořádal Dr. F. Vážný, s právní větou, podle které konkursní podstata jest jen právním předmětem, nikoli právním podmětem. Úvahy dovolatelky o konkursní podstatě coby „uměle vytvořenému subjektu“ tedy zjevně nejsou přílehavé.

Správce konkursní podstaty též není osobou, jež by mohla „do konkursní podstaty“, tedy do majetku úpadce (srov. definici konkursní podstaty v § 6 ZKV), vymáhat přiměřené zadostiučinění ve smyslu § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. jako újmu způsobenou konkursnímu věřiteli (konkursním věřitelům), jenž je plně oprávněn uplatnit požadavek na přiměřené zadostiučinění svým jménem a pro sebe.

Lze doplnit, že právo na přiměřené zadostiučinění ve smyslu § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. za nepřiměřenou délku konkursního řízení náleží i úpadci coby účastníku konkursního řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2012, sp. zn. [30 Cdo 4502/2011](#) uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2013, pod číslem 120). Domáhá-li se úpadce přiměřeného zadostiučinění ještě v průběhu konkursního řízení, činí tak opět sám (což je dáno osobní povahou nároku), nikoli prostřednictvím správce konkursní podstaty, s tím důsledkem, že částka, kterou z tohoto titulu obdrží ještě v průběhu konkursního řízení, se stane součástí majetku konkursní podstaty (srov. § 6 odst. 2 ZKV). Správce konkursní podstaty legitimaci k vymáhání tohoto nároku za úpadce nemá (ostatně, podle žaloby dovolatelka ani netvrdí, že by požadovala přiměřené zadostiučinění za újmu způsobenou délkou konkursního řízení úpadci).

Zbývá určit, zda správce konkursní podstaty může uplatnit právo na přiměřené zadostiučinění za újmu, jež byla délkou konkursního řízení způsobena jemu samotnému. Bez zřetele k tomu, že nepřiměřená délka konkursního řízení je důsledkem nepřiměřené délky sporu vyvolaného konkursem (na jehož ukončení je závislý další chod konkursního řízení), jehož účastníkem je případně správce konkursní podstaty, zůstává určující postavení správce konkursní podstaty coby zvláštního procesního subjektu, jenž není účastníkem konkursního řízení. Správce konkursní podstaty vykonává svou funkci za odměnu (§ 8 odst. 3, věta první, ZKV) určenou podle vyhlášky č. 476/1991 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2007, kterou může konkursní soud přiměřeně zvýšit nebo snížit (§ 8 odst. 3, věta pátá, ZKV) s přihlédnutím ke specifickým okolnostem konkrétní věci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2006, sp. zn. [29 Odo 1351/2006](#), uveřejněné pod číslem 103/2007 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek). Soud též může povolit správci konkursní podstaty zálohy na odměnu (§ 8 odst. 3, věta čtvrtá, ZKV).

Délka konkursního řízení vynucená nepřiměřenou délkou sporu vyvolaného konkursem (jež správce konkursní podstaty nutí spravovat majetek konkursní podstaty, aniž by po určitou dobu mohl činit efektivní kroky směřující k završení konkursu rozvrhem), není sama o sobě určující z hlediska výše odměny (co do možnosti jejího zvýšení); srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. [29 Cdo 738/2007](#), uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 7, ročník 2011, pod číslem 105. S přihlédnutím k možnosti správce konkursní podstaty čerpat odměnu (se svolením konkursního soudu) zálohově, však ani tato okolnost není důvodem, pro který by správce konkursní podstaty mohl

svým jménem a pro sebe uplatnit právo na přiměřené zadostiučinění za újmu, jež mu měla být způsobena nepřiměřenou délkou konkursního řízení, vyvolanou nepřiměřenou délkou sporu vyvolaného konkursem.

Podstatné je, že správce konkursní podstaty dostává za svou činnost v konkursním řízení odměnu, jež může být čerpána i zálohově, a že jemu samotnému (ponechají-li se stranou právě otázky odměny) coby zvláštnímu procesnímu subjektu v souvislosti s délkou probíhajícího konkursního řízení, v němž spravuje majetek konkursní podstaty, nemajetková újma odškodnitelná poskytnutím přiměřeného zadostiučinění ve smyslu § 31a zákona č. 82/1998 Sb. nevzniká.

Ostatně, s přihlédnutím k závěrům obsaženým v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2008, sp. zn. [29 Cdo 2225/2008](#), uveřejněném pod číslem 63/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (jež argumentačně rovněž vychází z R 17/1998 a z bodu XIX R 52/1998), je z obsahu spisu zjevné, že dovolatelka ani neuplatnila předmětný nárok jako svůj osobní nárok (pro sebe), nýbrž domáhala se jeho úhrady do konkursní podstaty („pro konkursní podstatu“) z titulu výkonu funkce správce konkursní podstaty úpadce.

Lze tedy shrnout, že správce konkursní podstaty není aktivně věcně legitimován k uplatnění práva na přiměřené zadostiučinění podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. za nemajetkovou újmu vzniklou nepřiměřenou délkou konkursního řízení, v němž působí.

Právní posouzení věci odvolacím soudem je tudíž správné. V rovině dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. neuplatňuje dovolatelka jiné argumenty než ty, s nimiž se Nejvyšší soud vypořádal již v mezích právního posouzení věci.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243b odst. 2, část věty před středníkem, o. s. ř.).

Absence výroku o nákladech dovolacího řízení se podává z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2002, sp. zn. [20 Cdo 970/2001](#), uveřejněného pod číslem 48/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Nejvyšší soud závěrem poznamenává, že nepřehlédl, že podáním došlým soudu prvního stupně 8. 4. 2013 dovolatelka navrhla, aby do řízení na její místo vstoupila společnost CM, a. s., které pohledávky uplatněné žalobou (včetně té, která je předmětem dovolacího řízení) postoupila smlouvou o postoupení pohledávky ze dne 14. 3. 2013. Pro účely dovolacího řízení v této věci však toto podání žádný význam nemá (není jakkoliv způsobilé vyvolat změnu v osobě dovolatele), jelikož podle ustanovení § 243c odst. 1, části věty za středníkem, o. s. ř. ustanovení § 107a pro dovolací řízení neplatí.